

Krúdy Gyula

mint parasztújság szerkesztő

85 éve, 1878. október 21-én született Krúdy Gyula

Krúdy Gyulát az „álmok lovagjaként” tartja számon még mindig az irodalmi közvélemény. Valóban, senki nála álomszerűbben nem tudott mesélni szülőföldjének álmos és szunnyadó bokortanyáiról, a Nyírség ősi homokjáról, ahonnan honfoglaláskori ősök ezeréves csontjait ásta elő a nyíregyházi csodadoktor, *Jósa András*. Régi őszök agaras vadászatait, a vén-asszonyok nyarának álmosító, csontmelegítő délutánjait, vadludak búcsúzó krigását senki nála szebben nem vetette papírra, szívfájdító sóvárgásával az elmúlt ifjúság napsugaras időszakok után.

Ahogy a korabeli kritika oly megejtően írta a szülőföld regényéről, az „N. N. Egy szerelem-gyermek” fájdalmasan szomorú történetéről: „*Krúdy görcsösen ragadta meg a gordonka nyakát, a nyirettyű vad fájdalommal vonaglik, s a zümmögő húr felsikolt. A regényt egyetlen lírai hangulat köti át: a férfiszív nosztalgiája a gyermekkor és az ifjúkor után. A nyírségi táj után, ahol a gyermekkor őszök és ifjúkori tavaszok elrepültek és amely telve volt magányos tücskökkel...*”

A darvadozó, hosszú délutánokat és estéket kiskocsmákban álmocdózással, az életet megszépítő történetek kitalálásával előlő Krúdy életének egyetlen időszakában lépett a politika általa különben annyira megvetett porondjára — ám akkor a politika a magyar nemzet legnemesebb törekvéseit fejezte ki!

1919-et mutatott akkor a naptár, amikor az addig csupán önmagának s álmainak élő író a politikára figyelt. S nem hiába, hiszen megérkezik címére egy hivatalos levél:

„*Krúdy Gyula urat a magyar nyelvű Néplap helyettes főszerkesztőjévé nevezem ki, s mint ilyen, ő a magyar Néplap összes szerkesztői teendőit a teljes hatalommal gyakorolja.*”

Budapest, 1919. február 3.

Buza

földművelésügyi miniszter”

A Néplap, amely parasztújság volt — „gazdasági heti-újság a földművelő nép számára” — az ország minden részébe eljutott, népszerű falusi mindentudó-

nak számított. Főszerkesztői székében *Móricz Zsigmond* ült. A két szomszédos megyebeli: a *Szatmári Móricz és a nyírségi Krúdy* felhívással fordult az olvasókhoz, mit szeretnének olvasni az újságban. Biztatásul *Móricz* mindjárt megírta a *Földtörvény Kis Kátéját*.

A felhívásra sok levél érkezett, azoktól a parasztolvasóktól, akik bizonyára első paraszttudósítói, levelezői voltak a magyar újságírás történetének, akik szabadon írhattak az oly kezserves elnyomás után.

A levelek most kerültek elő Krúdy Gyula hagyatékából, a „bohém”-nak tartott író nagy gonddal megőrizte azokat haláláig. Ilyenformán — most, hogy első ízben teszünk közzé néhányat — ma is tanúskodnak az író népszerűsége mellett.

★

Knausz István Nagykanizsai Olvasó

Üdvözlöm az új írókat

A Néplap szerkesztőségéhez Örömmel üdvözlöm a Néplap hasábjain az új írókat, szeretném, sőt, el is várom, hogy a Néplap hasábjain a szép irodalmat mennél nagyobb mértékben kibővítsék. Mert én először a tudománynak, másodsor a szép irodalomnak a hódolója vagyok s azt hiszem, talán a többi proletártestvérek is így vannak.

Ami a földtörvény kiskátéját illeti, azt hiszem, a történetek után úgy is hatályon kívül lesz helyezve, vagyis talán jobb formában alakul ki.

Knausz István
1919. március 23.

★

Varga József kunszentmártoni olvasó

Össze fogunk és dolgozunk

A Néplap szerkesztőségéhez Igen tisztelt Néplap szerkesztőség, megfigyeltem a néplapokat, hogy teljesen át alakultak, jobbnak találom, a földtörvény kiskátéjával végigolvastam, ahogy megírta *Móricz Zsigmond*. Mi össze fogunk, eddig is dolgoztunk és ezután is dolgozunk öt családommal, magam is és feleségem is.

Maradok tisztelettel

Varga József

Haszonbérlet gazdálkodó
Kelt, 1919. III. 28.